

**MINISTERUL EDUCAȚIEI AL REPUBLICII MOLDOVA
UNIVERSITATEA DE STAT „ALECU RUSSO” DIN BALȚI**

**FACULTATEA DE DREPT ȘI ȘTIINȚE SOCIALE
CATEDRA DE DREPT**

CURRICULUM

la unitatea de curs:

DREPTUL MEDIULUI

Autori: dr. conf., univ. ȚARALUNGA VICTORIA

matrona_05@mail.ru

lect. univ.: GRIGORAȘ RUSLAN

bboorriicca@mail.ru

Aprobat la ședința Catedrei de Drept
Din 30 martie 2016, proces-verbal nr. 8

Aprobat la ședința Consiliului Facultății de Drept și Științe Sociale
Din 5 mai 2016, proces-verbal nr. 9

Recenzenți: Dănoi Ion, dr. lect., univ.
Kruglițchi Mihaela, lect., univ.
Buzinschi Ion, lect., univ.

**Bălți
2016**

I. INFORMAȚII DE IDENTIFICARE A CURSULUI

Facultatea: Drept și Științe Sociale

Catedra: Drept

Domeniul general de studiu: 38 Drept

Domeniul de formare profesională la ciclul I/II: 381 Drept

Denumirea specialității /specializării: 381.1 Drept

Administrarea unității de curs:

Secția	Codul unității de curs	Anul de studii	Semestrul	Numărul de ore			Evaluarea		Responsabil de unitatea de curs
				C	S	L	Nr. de credite	Forma de evaluare	
ZI	S.07.A.75	IV	VII	30	30	-	4	Examen	R. Grigoraș
F/R	S.07.A.61	IV	VII	20	4	-	4	Examen	R. Grigoraș

II. INTEGRAREA CURSULUI ÎN PROGRAMUL DE STUDII

Cursul Dreptul mediului în calitate de unitate de curs predată la Specialitatea de Drept a Universității de Stat „A.Russo” din Bălți a căpătat interes didactico-științific de proporții, devenind ramură de profil în pregătirea studiului academic al studenților.

Pentru o țară în tranziție către economia de piață, cum este Republica Moldova, se impune ca, pe perioada reformei economice, să fie pus accentul pe construcția unui mecanism juridico-economic care să asigure procesul de dezvoltare industrială cu respectarea criteriilor de protecție a mediului. Acest deziderat presupune luarea în considerare a unei serii largi de aspecte juridice ce au fost neglijate până în prezent.

Pornind de la experiența internațională privind reglementarea juridică a protecției mediului și rezultatele concrete ale aplicării în practică a prevederilor legale, studiul cursului de Dreptul mediului urmărește: cunoașterea actelor normative de bază privind protecția juridică a mediului; formarea în rândul studenților a unei conștiințe de mediu, de protecție a acestuia în contextul unei dezvoltări durabile.

Astfel, pregătiți în spiritul și litera legislației referitoare la diferite aspecte legate de mediu, absolvenții ar putea transmite mai departe această conștiință de mediu prin modul în care vor aplica cunoștințele dobândite în profesia de jurist, în orice domeniu și-ar desfășura activitatea.

În felul acesta, impunând o anumită atitudine bazată pe cunoașterea și respectarea legislației de mediu vor putea influența, la rândul lor, conduita și poziția celorlalți cetățeni față de necesitatea creării și păstrării unui mediu sănătos, drept constituțional, prevăzut în art. 37 al Constituției Republicii Moldova.

De asemenea, crearea unei conștiințe de mediu și a conștientizării cetățenilor asupra dreptului la informație și justiție în problemele de mediu, vor ușura în mare măsură și implementarea tuturor reglementărilor de drept comunitar privind protecția mediului. Calitatea mediului în care trăim depinde în mare măsură de noi, nu doar de existența legislației și activitatea autorităților administrației publice.

Cunoștințele obținute în domeniul principiilor dreptului ecologic, sistemului expertizei ecologice și procedurii evaluării impactului asupra mediului, protecției juridice a elementelor de mediu ș.a. le va permite studenților să dea o apreciere juridică situației concrete, iar în baza abordărilor conceptuale să elaboreze și argumenteze punctul său de vedere asupra problemei în cauză, și într – un șir de cazuri să formuleze propuneri privind perfecționarea mijloacelor și metodelor de reglementare a raporturilor de drept ecologic.

Conceput ca un ansamblu de cunoștințe, deprinderi, competențe Dreptul mediului trebuie să asigure pregătirea temeinică pentru orice specialist în domeniul dreptului.

III. COMPETENȚE PREALABILE

La etapa incipientă a cursului, studentul trebuie să cunoască care sunt izvoarele naționale aplicabile dreptului mediului; să opereze cu noțiunile de: mediu, ecologie, expertiza ecologică, poluare, daună ecologică; să determine atribuțiile organelor de protecție a mediului. În același timp, studentul trebuie să demonstreze competențe: - de utilizare adecvată a conceptelor, teoriilor, paradigmatelor și metodologiilor din domeniul juridic; - de interpretare a legislației în vigoare în analiza situațiilor juridice, în încadrarea lor corectă din punct de vedere juridic și în soluționarea lor.

IV. COMPETENȚELE DEZVOLTATE ÎN CADRUL CURSULUI

La nivel de cunoaștere și înțelegere

- să definească și să explice geneza și natura dreptului mediului;
- să opereze cu aparatul epistemologic al unității de curs;
- să aprecieze locul și rolul dreptului mediului în sistemul juridic al republicii Moldova;
- să determine relațiile sociale care constituie obiect al dreptului mediului;
- să cunoască sistemul mijloacelor juridice de protecție a mediului;
- să cunoască prevederile reglementărilor naționale în domeniu ;
- să facă analiza juridică a principiilor dreptului mediului;
- să cunoască cadrul instituțional din Republica Moldova cu competențe în domeniul protecției mediului;
- să distingă problemele din domeniul dreptului mediului.

La nivel de aplicare

- să aplice normele interne și cele ale tratatelor internaționale din domeniu ;
- să distingă modalitățile de protecție juridică a diferitor elemente ale mediului ;
- să explice și analizeze cauzele poluării mediului ambiant;
- să evalueze atribuțiile autorităților publice cu atribuții în domeniu;
- să explice și să evalueze procedura evaluării impactului asupra mediului ambiant;
- să distingă și să analizeze tipuri de expertize ecologice precum și structurile instituționale de realizare;
- să evalueze sistemul complex al răspunderii juridice în domeniul protecției mediului.

La nivel de integrare

- să elaboreze lucrări de cercetare științifică (teze de an, licență) și să identifice lacunele existente;
- să compare și să analizeze prevederile dreptului național în raport cu cel internațional;
- să formuleze inițiative în vederea perfecționării dreptului mediului;
- să sesizeze problemele actuale ale dreptului mediului și rezolvarea lor aplicând soluții din practica altor state;
- să perceapă sensul și direcțiile de armonizare a dreptului național cu normele internaționale în domeniu;
- să formuleze propuneri *de lege ferenda* în contextul implementării legislației interne în domeniu la standardele internaționale și europene.

V. FINALITĂȚILE CURSULUI

În urma cursului Dreptul mediului studenții trebuie să fie capabili: - să delimiteze raporturile juridice ale dreptului mediului de alte categorii de raporturi juridice; - să stabilească rolul protecției mediului înconjurător; - să perceapă direcțiile de armonizare a legislației Republicii Moldova cu normele comunitare în domeniu; - să aplice cunoștințele teoretice față de situațiile din practica judiciară.

VI. CONȚINUTURI

Tematica și repartizarea orientativă a prelegerilor și seminarelor la unitatea de curs drept vamal

Nr.	DENUMIREA TEMEI	ZI		F/R	
		P	S	P	S
1.	Caracteristica generală a dreptului mediului	1	1	1	-
2.	Raportul juridic de mediu	1	1	1	-
3.	Caracteristica generală a Ministerului Mediului	2	2	2	-
4.	Instituțiile subordonate Ministerului Mediului	4	4	3	-
5.	Expertiza ecologică și evaluarea impactului asupra mediului	4	4	2	-
6.	Regimul juridic de folosire și protecție a aerului atmosferic	2	2	1	1
7.	Regimul juridic de folosire și protecție a fondului acvatic	2	2	1	1
8.	Regimul juridic de folosire și protecție a resurselor funciare	2	2	1	1
9.	Regimul juridic de folosire și protecție a subsolului	2	2	1	1
10.	Regimul juridic de folosire și protecție a fondului forestier	2	2	1	-
11.	Regimul juridic al gestionării deșeurilor în Republica Moldova	2	2	2	-
12.	Protecția diferitelor elemente ale mediului (altele decât solul, subsolul, pădurile, apele și aerul)	4	4	2	-
13.	Protecția mediului artificial	2	2	2	-
Total		30	30	20	4

VII. CALENDARUL DE DESFĂȘURARE A CURSULUI

CONȚINUTUL CURSULUI	OBIECTIVE DE REFERINȚĂ
<p>1.CARACTERISTICA GENERALĂ A DREPTULUI MEDIULUI</p> <p>1.Istoricul mișcării ecologice din Republica Moldova</p> <p>2.Definiția noțiunii de mediu</p> <p>3.Definiția, obiectul și metoda de reglementare a dreptului mediului</p> <p>4.Principiile dreptului mediului</p> <p>5.Izvoarele și sarcinile dreptului mediului</p> <p>6.Dreptul mediului în sistemul de drept Republicii Moldova</p> <p>7.Dauna ecologică și răspunderea pentru săvârșirea ei</p>	<ul style="list-style-type: none"> - să definească noțiunea de mediu - să distingă mediul natural de cel artificial; - să cunoască definiția și cauzele poluării mediului; - să identifice obiectul dreptului mediului - și identifice metoda dreptului mediului; - să cunoască izvoarele dreptului mediului; - să cunoască sarcinile dreptului mediului; - să analizeze principiile dreptului mediului; - să definească noțiunea de dauna ecologică - să cunoască tipurile de răspunderea pentru săvârșirea daunelor ecologice
<p>2.RAPORTUL JURIDIC DE MEDIU</p> <p>1.Conceptul de raport de dreptul mediului: definiția, trăsăturile, categorii, condițiile</p> <p>2.Structura raportului dreptului mediului</p>	<ul style="list-style-type: none"> - să definească noțiunea de raport juridic de mediu - să indice trăsăturile raportului juridic de mediu - să identifice categoriile raportului juridic de mediu - să cunoască condițiile apariției, modificării și stingerii raportului juridic de mediu - să determine structura raportului juridic de mediu
<p>3.CARACTERISTICA GENERALĂ A MINISTERULUI MEDIULUI</p> <p>1.Characteristica și structura Ministerului Mediului</p> <p>2.Atribuțiile Ministerului Mediului</p> <p>3.Drepturile Ministerului Mediului</p> <p>4.Direcțiile Ministerului Mediului</p>	<ul style="list-style-type: none"> - să determine structura Ministerului Mediului - să cunoască atribuțiile Ministerului Mediului; - să analizeze drepturile Ministerului Mediului; - să identifice Direcțiile Ministerului Mediului
<p>4.INSTITUȚIILE SUBORDONATE MINISTERULUI MEDIULUI</p> <p>1.Inspectoratul Ecologic de Stat</p> <p>2.Serviciul Hidrometeorologic de Stat</p> <p>3.Agenția pentru Geologie și resurse Minerale</p> <p>4. Institutul de Ecologie și Geografie</p> <p>4. Expediția Hidro-Geologică</p> <p>6.Agenția Națională de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice</p> <p>7.Fondul Ecologic Național</p> <p>8.Agenția „Apele Moldovei”</p> <p>9.Serviciul Piscicol,</p> <p>10.Centrul Informațional de Mediu</p>	<ul style="list-style-type: none"> - să cunoască autoritățile publice cu atribuții în domeniul protecției mediului ambiant; - să analizeze competențele Fondului Ecologic Național - să cunoască competențele și funcțiile Inspectoratul Ecologic de Stat - să analizeze sarcinile Serviciului Hidrometeorologic de Stat; - să identifice sarcinile Agenției de Stat pentru Geologie și resurse Minerale - să analizeze obiectivele și direcțiile de cercetare ale Institutul Național de Ecologie; - să cunoască competențele și funcțiile Expediției Hidrogeologice - să identifice funcțiile de bază ale Agenției Naționale de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice - să cunoască sarcinile și funcțiile Agenției „Apele Moldovei” - să identifice funcțiile Serviciului Piscicol - să cunoască competențele Centrului Informațional de Mediu
<p>5.EXPERTIZA ECOLOGICĂ ȘI EVALUAREA IMPACTULUI ASUPRA MEDIULUI</p> <p>1. Considerații generale privind evaluarea impactului și expertiza ecologică</p> <p>2. Procedura evaluării impactului asupra mediului</p> <p>3. Sistemul expertizei ecologice</p> <p>4. Termenele de realizare a expertizei ecologice de stat. Finanțarea activităților de expertizare ecologică</p> <p>5. Efectuarea expertizei ecologice de stat</p>	<ul style="list-style-type: none"> - să definească noțiunea de impact asupra mediului și cea de expertiză ecologică ; - să explice procedura evaluării impactului asupra mediului ; - să distingă tipurile de expertiză ecologică, autoritățile care le realizează și termenele de efectuare a acestora ; - să explice modul de realizare și particularitățile expertizei ecologice obștești ; - să analizeze etapele de efectuare a expertizei ecologice de stat, să cunoască termenele de realizare a acestora și modul de finanțare ; - să elaboreze propriile concluzii și propuneri vizavi de tema studiată.

<p>6.PROTECȚIA JURIDICĂ A AERULUI ATMOSFERIC</p> <p>1.Controlul de stat și evidența influențelor nocive în domeniul protecției aerului atmosferic</p> <p>2.Măsurile juridice de protecție a aerului atmosferic</p> <p>3.Răspunderea juridică pentru încălcarea legislației privind protecția aerului atmosferic</p>	<ul style="list-style-type: none"> - să cunoască modul de realizare a controlului de stat în domeniul protecției aerului atmosferic ; - să identifice autoritățile de stat cu atribuții în domeniul protecției aerului atmosferic ; - să caracterizeze măsurile juridice de protecție a aerului atmosferic; - să explice care sînt formele răspunderii juridice pentru încălcarea legislației privind protecția aerului atmosferic.
<p>7.REGIMUL JURIDIC DE FOLOSIRE ȘI PROTECȚIE A FONDULUI ACVATIC</p> <p>1.Administrarea și controlul de stat în domeniul folosirii și protecției apelor</p> <p>2.Reglementarea juridică a folosințelor de apă</p> <p>3.Răspunderea juridică pentru încălcarea fondului acvatic</p>	<ul style="list-style-type: none"> - să definească Fondul Acvatic al Republicii Moldova ; - să cunoască modul de administrare și control public exercitat în domeniul protecției fondului acvatic ; - să explice care sînt modalitățile de soluționare a litigiilor din domeniul folosirii fondului acvatic și care sînt autoritățile competente în soluționarea acestora ; - să analizeze reglementările juridice a folosințelor de apă ; - să explice care sînt formele răspunderii juridice pentru încălcarea legislației privind protecția fondului acvatic.
<p>8.REGIMUL JURIDIC DE FOLOSIRE ȘI PROTECȚIE A RESURSELOR FUNCiare</p> <p>1.Terenurile ca obiect de folosire și protecție. Fondul funciar al R.Moldova</p> <p>2.Administrarea și controlul folosirii și protecției resurselor funciare. Evidența resurselor funciare.</p> <p>3.Protecția juridică a terenurilor</p>	<ul style="list-style-type: none"> - să explice ce reprezintă fondul funciar al Republicii Moldova ; - să identifice autoritățile de stat cu atribuții în domeniul folosirii și protecției resurselor funciare ; - să analizeze modul de evidență a resurselor funciare în Republica Moldova ; - să cunoască modalitățile de protecție juridică a terenurilor ; - să elaboreze propriile concluzii și propuneri vizavi de modul de folosire și protecție a terenurilor în Republica Moldova.
<p>9 REGIMUL JURIDIC DE FOLOSIRE ȘI PROTECȚIE A SUBSOLULUI</p> <p>1.Subsolul ca obiect de folosință și protecție.Domeniul public al subsolului</p> <p>2.Atribuțiile organelor de stat în domeniul folosirii și protecției subsolului</p> <p>3.Reglementarea juridică a folosirii subsolului</p> <p>4.Răspunderea pentru încălcarea legislației miniere</p>	<ul style="list-style-type: none"> - să definească subsolul și să distingă diferitele tipuri de zăcăminte ale acestuia, particularitățile și modul de explorare a acestora ; - să cunoască autoritățile de stat cu competență în domeniu și atribuțiile acestora ; - să definească noțiunea de « perimetru minier » ; - să explice modalitățile de soluționare a litigiilor din domeniul folosirii și protecției subsolului , precum și autoritățile competente ; - să explice care sînt formele răspunderii juridice pentru încălcarea legislației miniere.
<p>10.REGIMUL JURIDIC DE FOLOSIRE ȘI PROTECȚIE A FONDULUI FORESTIER</p> <p>1.Fondul forestier al R.Moldova : considerații generale</p> <p>2.Administrarea și gospodărirea fondului forestier. Cadastrul silvic de stat.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - să definească fondul forestier al Republicii Moldova ; - să cunoască autoritățile cu competențe în domeniu ; - să explice atribuțiile autorităților competente în administrarea și gospodărirea fondului forestier ; - să explice ce reprezintă Cadastrul silvic de stat ; - să elaboreze propriile concluzii și propuneri vizavi de modul de folosire și protecție a fondului forestier din Republica Moldova.
<p>11.REGIMUL JURIDIC AL GESTIONĂRII DEȘEURILOR ÎN REPUBLICA MOLDOVA</p> <p>1. Gestionarea deșeurilor în legislația națională</p> <p>2. Cadrul instituțional și gestionarea deșeurilor în Republica Moldova</p>	<ul style="list-style-type: none"> - să cunoască reglementările juridice privind gestionarea deșeurilor în republica Moldova ; - să explice care sînt autoritățile cu competență în gestionarea deșeurilor, precum și atribuțiile acestora ; - să elaboreze propriile concluzii și propuneri vizavi de modul de gestionare a deșeurilor în Republica Moldova.

<p>12.PROTECȚIA DIFERITOR ELEMENTE ALE MEDIULUI (ALTELE DECÎT SOLUL, SUBSOLUL, PĂDURILE, APELE ȘI AERUL)</p> <p>1.Protecția florei și faunei 2.Protecția peisajului 3.Protecția vînatului și pescuitului</p>	<p>- să cunoască legislația națională în domeniu ; - să explice care sînt modalitățile de protecție a diferitor elemente ale mediului (altele decît solul, subsolul, apa, aerul și pădurile) ; - să cunoască care sînt autoritățile competente în domeniu ; - să explice care sînt formele răspunderii juridice pentru încălcarea legislației privind protecția diferitor elemente ale mediului.</p>
<p>13.PROTECȚIA MEDIULUI ARTIFICIAL</p> <p>1.Aspecte ale protecției construcțiilor în sens larg 2.Probleme privind protecția împotriva resturilor menajere 3.Protecția în domeniul activităților nucleare 4.Alte reguli privind protecția în domeniul mediului artificial</p>	<p>- să distingă aspectele legate de protecția mediului artificial ; - să cunoască reglementările juridice din domeniu ; - să distingă autoritățile cu competență în domeniu , precum și atribuțiile acestora ; - să explice care sînt formele răspunderii juridice pentru încălcarea legislației privind protecția mediului artificial ; - să elaboreze propriile concluzii și propuneri vizavi de modul de protecție a mediului artificial în Republica Moldova.</p>

VIII. ACTIVITĂȚI DE LUCRU INDIVIDUAL

Nr. d/o	Conținutul lucrului individual	Nr. de ore ZI	Nr. de ore FR
1	Examinarea art. 37 din Constituția Republicii Moldova și altor articole privind protecția mediului. Definierea noțiunii de mediu și daună ecologică, distingerea mediului natural de cel artificial, cunoașterea cauzelor poluării mediului, identificarea obiectului și metodei dreptului mediului, cunoașterea izvoarelor, sarcinilor și principiilor dreptului mediului precum și tipurilor de răspundere pentru poluarea mediului.	1	4
2	Definierea noțiunii de raport juridic de mediu cu indicarea trăsăturilor lui, identificarea categoriilor raportului juridic de mediu și cunoașterea condițiilor apariției, modificării și stingerii raportului juridic de mediu, determinarea structurii raportului juridic de mediu.	1	4
3	Examinarea structurii Ministerului Mediului http://www.mediu.gov.md/ , cunoașterea atribuțiilor Ministerului, analiza drepturilor lui, http://lex.justice.md/md/333161/ , identificarea Direcțiilor Ministerului și stabilirea competenței acestora, http://mediu.gov.md/index.php/despre-minister/directiile-ministerului	4	6
4	Cunoașterea și examinarea autorităților publice cu atribuții în domeniul protecției mediului ambiant http://www.mediu.gov.md/ , analiza competențelor Ministerului Mediului în calitate de autoritate centrală de specialitate în domeniul protecției mediului, cunoașterea competențelor și funcțiilor Fondului Ecologic Național și Inspectoratul Ecologic de Stat, analiza sarcinilor Serviciul Hidrometeorologic de Stat și Agenției pentru Geologie și resurse Minerale, analiza obiectivelor și direcțiilor de cercetare ale Institutul de Ecologie și Geografie, identificarea sarcinilor și funcțiilor Agenției „Apele Moldovei” și Serviciului Piscicol, determinarea funcțiilor de bază ale Agenției Naționale de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice, cunoașterea competențelor Întreprinderii de Stat „Expediția Hidro-Geologică din Moldova” și Centrului Informațional de Mediu http://mediu.gov.md/index.php/despre-minister/directiile-ministerului/79-categorii-in-romana/despre-minister/instituti-subordonate/71-instituti-subordonate . Referat.	6	10
5	Examinarea Legii privind expertiza ecologică și evaluarea impactului asupra mediului înconjurător http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=311519 Definierea noțiunii de impact asupra mediului și cea de expertiză ecologică, explicarea procedurii evaluării impactului asupra mediului, distingerea tipurilor de expertiză ecologică, autorităților care le realizează și termenelor de efectuare a acestora, explicarea modului de realizare și particularitățile expertizei ecologice obștești, analiza etapelor de efectuare a expertizei ecologice de stat, cunoașterea termenelor de realizare a acesteia și modului de finanțare, elaborarea propriilor concluzii și propuneri vizavi de tema studiată.	6	8

6	<p>Examinarea Legii privind protecția aerului atmosferic Nr. 1422 din 17.12.1997 http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=312772</p> <p>Cunoașterea modului de realizare a controlului de stat în domeniul protecției aerului atmosferic, identificarea autorităților de stat cu atribuții în domeniul protecției aerului atmosferic, caracteristica măsurilor juridice de protecție a aerului atmosferic, determinarea formelor răspunderii juridice pentru încălcarea legislației privind protecția aerului atmosferic. Prezentări de referat.</p>	6	8
7	<p>Examinarea Legii privind pentru ratificarea Protocolului privind Apa și Sănătatea la Convenția privind protecția și utilizarea cursurilor de apă transfrontiere și lacurilor internaționale 10.03.00 http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=313028, Legea cu privire la apa potabila http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=311640 și Legea cu privire la zonele și fâșiile de protecție a apelor, râurilor și bazinelor de apă http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=311668</p> <p>Definirea Fondului Acvatic al Republicii Moldova, cunoașterea modului de administrare și controlului public exercitat în domeniul protecției fondului acvatic, explicarea care sînt modalitățile de soluționare a litigiilor din domeniul folosirii fondului acvatic și care sînt autoritățile competente în soluționarea acestora, analiza reglementărilor juridice a folosințelor de apă, explicarea care sînt formele răspunderii juridice pentru încălcarea legislației privind protecția fondului acvatic. Prezentări de referat.</p>	6	8
8	<p>Examinarea Codului Funciar al Republicii Moldova http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=313324, identificarea autorităților de stat cu atribuții în domeniul folosirii și protecției resurselor funciare, analiza modului de evidență a resurselor funciare în Republica Moldova, cunoașterea modalităților de protecție juridică a terenurilor, elaborarea propriilor concluzii și propuneri vizavi de modul de folosire și protecție a terenurilor în Republica Moldova.</p>	6	8
9	<p>Examinarea Codului Subsolului al Republicii Moldova http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=33127, distingerea diferitelor tipuri de zăcăminte ale subsolului, particularitățile și modul de explorare a lor, cunoașterea autorităților de stat cu competență în domeniu și atribuțiile acestora definirea noțiunii de «perimetru minier», explicarea modalităților de soluționare a litigiilor din domeniul folosirii și protecției subsolului, precum și autoritățile competente, explicarea care sînt formele răspunderii juridice pentru încălcarea legislației miniere. Referat.</p>	6	8
10	<p>Examinarea Codului Silvic al Republicii Moldova http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=311740, cunoașterea autorităților cu competențe în domeniu, explicarea atribuțiilor autorităților competente în administrarea și gospodărirea fondului forestier, determinarea Cadastrului silvic de stat, elaborarea propriilor concluzii și propuneri vizavi de modul de folosire și protecție a fondului forestier din Republica Moldova. Prezentări de referat.</p>	6	8
11	<p>Examinarea Legii privind deșeurile de producție și menajere http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=311576 și Legii pentru acceptarea unui Amendament la Convenția de la Basel privind controlul transportului peste frontiere al deșeurilor periculoase și al eliminării acestora, inclusiv anexa VII http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=329476, cunoașterea reglementărilor juridice privind gestionarea deșeurilor în Republica Moldova, explicarea care sînt autoritățile cu competență în gestionarea deșeurilor, precum și atribuțiile acestora, elaborarea propriilor concluzii și propuneri vizavi de modul de gestionare a deșeurilor în Republica Moldova. Prezentări de referat.</p>	4	8
12	<p>Examinarea Legii pentru acceptarea Amendamentului la Convenția privind comerțul internațional cu specii salbatice de fauna și flora pe cale de dispariție (CITES) http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=329389, Legea regn. animal http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=311667 cunoașterea legislației naționale în domeniu, explicarea care sînt modalitățile de protecție a diferitor elemente ale mediului (altele decît solul, subsolul, apa, aerul și pădurile), cunoașterea care sînt autoritățile competente în domeniu, explicarea care sînt formele răspunderii juridice pentru încălcarea legislației privind protecția diferitor elemente ale mediului. Referat.</p>	4	8

13	Examinarea Legii privind securitatea industrială a obiectelor industriale periculoase http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=311429 , distingerea aspectelor legate de protecția mediului artificial, cunoașterea reglementărilor juridice din domeniu, distingerea autorităților cu competență în domeniu și atribuțiile acestora, explicarea care sînt formele răspunderii juridice pentru încălcarea legislației privind protecția mediului artificial, elaborarea propriilor concluzii și propuneri vizavi de modul de protecție a mediului artificial în Republica Moldova.	4	8
Total		60	96

IX. EVALUAREA

Evaluarea curentă a unității de curs

Evaluarea sumativă periodică se efectuează prin teste de evaluare curentă, referate, răspunsuri verbale, studii de caz și rezolvarea spețelor.

Mostra Nr. 1

Încercuți varianta corectă de răspuns în itemii 1 – 5

1. Noțiunea de „mediu” presupune: (1p.)

- părțile vizibile și invizibile ale naturii;
- totalitatea factorilor care există datorită activității umane;
- totalitatea factorilor naturali și a celor creați prin activitățile umane.

2. Care dintre afirmații este (sînt) adevărată (adevărate): (1p.)

- Expertizele ecologice pot fi de trei tipuri: de stat, obștești și private;
- Expertiza ecologică de stat se realizează în decurs de 30 de zile calendaristice și are caracter obligatoriu;
- Accesul publicului la documentația privind evaluarea impactului asupra mediului este liberă în decurs de 30 de zile calendaristice;
- Expertiza ecologică obștească este finanțată din bugetul autorităților publice locale.

3. La categoria izvoarelor dreptului mediului se atribuie și o serie de norme tehnice care privesc activitățile economice ale persoanelor din momentul proiectării investițiilor economico-sociale și pe tot parcursul desfășurării activităților respective: (1p.)

- adevărat;
- fals.

4. Autoritatea centrală abilitată cu gestiunea resurselor naturale și cu protecția mediului ambiant este: (1p.)

- Inspectoratul Ecologic de Stat;
- Guvernul;
- Ministerul Mediului;
- Institutul Național de Ecologie..

5. Efectuarea expertizei ecologice de stat parcurge următoarele etape :(5p.)

- evaluarea impactului asupra mediului;
- inițierea expertizei;
- prezentarea documentației pentru efectuarea expertizei;
- examinarea documentației de proiect și planificare;
- emiterea avizului.

Oferiți varianta corectă de răspuns în itemii ce urmează :

6. Normele juridice ce formează dreptul ecologic se grupează în : (3 p.)

---

7. Expuneți conținutul juridic al principiului „poluatorul plătește”(2p.)

---

8. Controlul de stat în domeniul protecției aerului atmosferic este exercitat de următoarele autorități publice: (4p.)

---

9. Expuneți și explicați măsurile juridice de protecție a aerului atmosferic : (5p.)

---

10. Particularitățile expertizei ecologice obștești sînt : (6 p.)

Evaluarea finală a unității de curs

Evaluarea finală se efectuează sub forma de examen în formă verbală (zi / f/r). Biletul de examinare va cuprinde trei subiecte ce rezultă din conținuturile cursului. Subiectele de examinare vor fi formulate reieșind din finalitățile cursului și competențele speciale. Nota de la examen constituie 40% din nota finală, iar 60 % revin notei medii acumulate la seminarii, $N_f = 0,4x_{n_i} + 0,6x_{n_e}$, unde N_f – nota finală; n_i – media notelor pentru sarcinile de lucru independent, n_e – nota de la examen.

X. CHESTIONAR PENTRU EVALUAREA FINALĂ

1. Istoricul mișcării ecologice din Republica Moldova
2. Definiția noțiunii de mediu
3. Definiția, obiectul și metoda de reglementare a dreptului mediului
4. Principiile dreptului mediului
5. Izvoarele și sarcinile dreptului mediului
6. Subiecții dreptului mediului
7. Dreptul mediului în sistemul de drept Republicii Moldova
8. Dauna ecologică și răspunderea pentru săvârșirea ei
9. Conceptul de raport de dreptul mediului: definiția, trăsăturile, categorii, condițiile
10. Structura raportului dreptului mediului
11. Caracteristica și structura Ministerului Mediului
12. Atribuțiile Ministerului Mediului
13. Drepturile Ministerului Mediului
14. Direcția analiză, monitorizare și evaluarea politicilor
15. Direcția Prevenirea Poluării și Gestionarea Deseurilor
16. Direcția Resurse Naturale și Biodiversitate
17. Direcția Managementul Apelor
18. Direcția Finanțe și Evidență Contabilă
19. Serviciul Evidență și Control al Fondului Ecologic Național
20. Noțiunea și caracteristica Inspectoratului Ecologic de Stat
21. Atribuțiile și structura Inspectoratului Ecologic de Stat
22. Serviciul Hidrometeorologic de Stat
23. Agenția pentru Geologie și resurse Minerale
24. Institutul Național de Ecologie și Geografie
25. Expediția Hidrogeologică
26. Agenția Națională de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice (ANRANR)
27. Fondul Ecologic Național
28. Agenția „Apele Moldovei”
29. Serviciul Piscicol
30. Centrul Informațional de Mediu
31. Considerații generale privind evaluarea impactului și expertiza ecologică
32. Procedura evaluării impactului asupra mediului
33. Sistemul expertizei ecologice. Termenele de realizare a expertizei ecologice de stat.
34. Finanțarea activităților de expertizare ecologică
35. Efectuarea expertizei ecologice de stat
36. Controlul de stat în domeniul protecției aerului atmosferic
37. Evidența de stat a influențelor nocive asupra aerului atmosferic
38. Măsurile juridice de protecție a aerului atmosferic

39. Reglementarea activității de protecție a aerului atmosferic
40. Răspunderea juridică pentru încălcarea legislației în domeniul protecției aerului atmosferic
41. Apele în calitate de obiect de folosire și protecție. Fondul apelor din RM.
42. Administrarea și controlul de stat în domeniul folosirii și protecției apelor
43. Reglementarea juridică a folosințelor de apă
44. Răspunderea juridică pentru încălcarea legislației în domeniul folosirii și protecției fondului acvatic
45. Subsolul ca obiect de folosire și protecție. Domeniul public al subsolului
46. Atribuțiile organelor de stat în domeniul folosirii și protecției subsolului
47. Reglementarea juridică a folosirii subsolului
48. Răspunderea juridică pentru încălcarea legislației miniere
49. Fondul forestier al RM: considerații generale
50. Administrarea și gospodărirea fondului forestier.
51. Cadastrul silvic de stat.
52. Răspunderea pentru încălcarea legislației silvice
53. Gestionarea deșeurilor în legislația națională
54. Cadrul instituțional și gestionarea deșeurilor în Republica Moldova
55. Protecția florei și faunei
56. Protecția peisajului
57. Protecția vânatului și pescuitului
58. Aspecte ale protecției construcțiilor în sens larg
59. Probleme privind protecția împotriva resturilor menajere
60. Protecția în domeniul activităților nucleare

XI. TEMATICA ORIENTATIVA A TEZELOR DE AN / TEZELOR DE LICENȚĂ

1. Dreptul mediului – ramură distinctă a sistemului juridic al Republicii Moldova
2. Expertiza ecologică și evaluarea impactului asupra mediului
3. Principiile dreptului mediului
4. Protecția juridică a solului și subsolului
5. Sistemul de protecție a mediului
6. Protecția juridică a aerului atmosferic
7. Regimul juridic de folosire și protecție a fondului acvatic
8. Răspunderea juridică în dreptul mediului
9. Regimul juridic de folosire și protecție a fondului forestier
10. Probleme internaționale ale protecției mediului ambiant
11. Protecția juridică a mediului artificial
12. Regimul juridic al gestionării deșeurilor în Republica Moldova
13. Cadrul instituțional al Republicii Moldova în domeniul protecției mediului
14. Protecția juridică a florei și a faunei

XII. RESURSE INFORMAȚIONALE ALE CURSULUI

Convenții

1	Convenția privind răspunderea civilă pentru daune nucleare, încheiată la Viena la 21 mai 196	Aderat	Hotărîrea Parlamentului nr. 1450-XIII din 28.01.98	http://www.iaea.org
2	Convenția privind protecția fizică a materialelor nucleare, întocmită la Viena la 28 octombrie 1979	Aderat	Hotărîrea Parlamentului nr. 1450-XIII din 28.01.98	http://www.iaea.org
3	Convenția cu privire la notificarea rapidă a unui accident nuclear, întocmită la Viena la 26 septembrie 1986	Aderat	Hotărîrea Parlamentului nr. 1450-XIII din 28.01.98	http://www.iaea.org
4	Convenția cu privire la asistența în caz de accident nuclear sau urgență radiologică, întocmită la Viena la 26 septembrie 1986	Aderat	Hotărîrea Parlamentului nr. 1450-XIII din 28.01.98	http://www.iaea.org
5	Convenția cu privire la securitatea nucleară, întocmită la Viena la 17 iunie 1994	Aderat	Hotărîrea Parlamentului nr. 1450-XIII din 28.01.98	http://www.iaea.org

6	Convenția internațională privind suprimarea actelor de terorism nuclear, adoptată la New York la 13 aprilie 2005	Ratificat	Hotărârea Parlamentului nr.20-XVI din 21.02. 08	http://www.un.org/sc/ctc/pdf/conventions
---	--	-----------	---	---

Acorduri de colaborare

1. Acordul de colaborare între Ministerul Ecologiei și Resurselor Naturale din Republica Moldova și Ministerul Resurselor Naturale și Protecției Mediului din Republica Belarus în domeniul protecției mediului și utilizării durabile a resurselor naturale (03 decembrie 2008, Minsk)
2. Acordul între Guvernul României și Guvernul Republicii Moldova privind cooperarea în domeniul protecției resurselor piscicole și reglementarea pescuitului în Râul Prut și în lacul de acumulare Stînca – Costești (01 august 2003, Stînca - Costești)
3. Memorandumul de înțelegere între Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Regatului Danemarcei cu privire la cooperarea în scopul implementării Protocolului Kyoto din cadrul Convenției de Bază a Națiunilor Unite cu privire la Schimbările Climaterice (Copenhaga, mai 1998)
4. Acordul între Ministerul Ecologiei, Construcțiilor și Dezvoltării Teritoriului al Republicii Moldova și Ministerul Mediului al Republicii Polone privind colaborarea în domeniul protecției mediului și folosirii resurselor naturale (22 octombrie 2003, Chișinău)
5. Acordul între Ministerul Ecologiei, Construcțiilor și Dezvoltării teritoriului al Republicii Moldova și Ministerul Mediului și Protecției Teritoriului al Republicii Italiene privind colaborarea în domeniul protecției mediului (27 iunie 2002, Chișinău)
6. Protocolul între Departamentul Protecția Mediului înconjurător al Republicii Moldova și Ministerul Protecției Mediului înconjurător al Ucrainei (19 noiembrie 1993, Kiev)
7. Acordul între Ministerul Mediului și Amenajării Teritoriului al Republicii Moldova, Ministerul Apelor, Pădurilor și Protecției Mediului din România și Ministerul Mediului și Resurselor Naturale al Ucrainei privind cooperarea în zona formată din ariile naturale protejate ale Deltei Dunării și Prutului de Jos, (5 iunie 2000, București)
8. Acordul între Departamentul Protecția Mediului înconjurător al Republicii Moldova și Ministerul Resurselor Naturale și Protecției Mediului al Republicii Belaruse, în domeniul protecției mediului înconjurător (25 decembrie 1994, Chișinău)
9. Acordul între Departamentul Protecția Mediului înconjurător al Republicii Moldova și Ministerul Apelor, Pădurilor și Protecției Mediului din România, în domeniul folosirii durabile a resurselor naturale (18 martie 1997, București)¹

Legile Republicii Moldova

1. Constituția Republicii Moldova, adoptată la 29 iulie 1994
2. Codul funciar nr. 828-XII din 25.12.1991
3. Codul subsolului Nr. 3 din 02.02.2009
4. Codul silvic nr.887 din 21.06.96
5. Codul Penal al Republicii Moldova., nr.985-XV din 18 aprilie 2002
6. Codul civil al Republicii Moldova, nr. 1107-XV din 06.06.2002
7. Legea RM privind protecția mediului înconjurător, nr.1515-XII din 16.06.1993, Monitorul Oficial nr. 82-86 din 22.06.2002
8. Legea RM privind expertiza ecologică și evaluarea impactului asupra mediului înconjurător nr.851-XIII din 29.05.96, Monitorul Oficial nr. 52-53/494 din 08.08.1996
9. Legea RM privind protecția aerului atmosferic nr. 1422-XIII din 17.12.1997, Monitorul Oficial nr. 44-46/312 din 21.05.1998.
10. Legea RM privind activitatea hidrometeorologică nr. 1536-XIII din 25. 02.1998
11. Legea RM privind resursele naturale nr. 1102 – XIII din 06.02. 1997, Monitorul Oficial nr. 40/337 din 19.06.1997
12. Legea RM privind apa potabilă nr. 272-XIV din 10.02.1999
13. Legea privind plata pentru poluarea mediului nr.1540-XIII din 25.02.98, Monitorul Oficial nr.54-55/378 din 18.06.1998

¹<http://mediu.gov.md/index.php/despre-minister/directiile-ministerului/109-categorii-in-romana/acte-normative/tratate-internationale/acorduri-de-colaborare/352-acorduri-de-colaborare>

14. Legea cu privire la zonele și fișiile de protecție a apelor râurilor și bazinelor de apă nr.440-XIII din 27.04.95, Monitorul Oficial nr. 43/482 din 03.08.1995
15. Legea privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărarea pământului nr. 1308 din 25.07.1997, Monitorul Oficial nr. 57-58/515 din 04.09.1997
16. Legea cu privire la fondul ariilor naturale protejate de stat nr.1538-XIII din 25.02.98, Monitorul Oficial nr. 66-68/442 din 16.07.1998.
17. Legea privind reglementarea de stat a regimului proprietății funciare, cadastrul funciar de stat și monitoringul funciar nr.1247 din 22.12.1992, Monitorul Oficial nr. 12/366 din 30.12.1992
18. Legea regnului animal nr.439-XIII din 27.04.95, Monitorul Oficial nr. 62-63/688 din 09.11.1995
19. Legea cu privire la regimul produselor și substanțelor nocive (daunatoare) nr.1236-XIII din 03.07.97, Monitorul Oficial nr. 67-68/557 din 16.10.1997
20. Legea privind deșeurile de producție și menajere nr.1347-XIII din 09.10.97, Monitorul Oficial nr. 16-17/101 din 05.03.1998
21. Legea cu privire la radioprotecție și securitatea nucleară nr.1440-XIII din 24.12.97, Monitorul Oficial nr. 24-25/154 din 19.03.1998
22. Legea cu privire la Cartea Roșie, nr. 325- XVI din 15.12.2005, Monitorul Oficial nr. 21-24/95 din 03.02.2006
23. Legea cadastrului bunurilor imobile nr. 1543-XIII din 25.02.1998, Monitorul Oficial nr. 44-24. 46/318 din 21.05.1998
25. Legea privind acordarea de licențe pentru unele genuri de activitate, nr.332-XIV din 26.03.1999, Monitorul Oficial nr. 62-64 din 17.06.1999
26. Legea cu privire la protecția plantelor, nr.612-XIV din 1.10.1999, Monitorul Oficial nr. 133-27. 134 din 02.12.1999
28. Legea cu privire la ameliorarea prin împădurire a terenurilor degradate, nr. 1041-XIV din 15.06.2000
29. Legea privind securitatea biologică nr. 755-XV din 21.12. 2002
30. Legea cu privire la resursele materiale secundare, nr. 7887-XIII din 26 martie 1996, Monitorul Oficial al RM nr. 31 din 13 mai 1996, art. 320;
31. Legea privind desfășurarea în siguranță a activităților nucleare și radiologice Nr. 111 din 11.05.2006
32. Legea privind fondul piscicol, pescuitul și piscicultura Nr. 149 din 08.06.2006
33. Legea cu privire la producția agroalimentară ecologică Nr. 115 din 09.06.2005
34. Legea cu privire la grădinile botanice Nr. 105 din 02.06.2005
35. Legea privind conservarea energiei Nr. 1136 din 13.07.2000
36. Legea privind terenurile proprietate publică și delimitarea lor Nr. 91 din 05.04.2007
37. Legea privind securitatea industrială a obiectelor industriale periculoase Nr. 803 din 11.02.2000
38. Regulamentul Ministerului Ecologiei, Construcției și Dezvoltării Teritoriului din 23.07.2001
39. Regulamentul cu privire la modul de recuperare a prejudiciului cauzat prin contravențiile administrative, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova Nr. 854 din 28.12. 1992, publicat în M.O Nr. 12, 1992
40. Strategia Națională și Planul de Acțiune în domeniul conservării diversității biologice, aprobate prin Hotărârea Parlamentului Nr. 112-XV din 27. 04. 2001, publicată în MO. Nr. 90, 91 din 02.08.2001,

Hotărâri ale Parlamentului Republicii Moldova

1. Hotărâre Nr. 1267 din 19.07.2002 asupra rezultatelor controlului executării Legii nr.851-XIII din 29 mai 1996 privind expertiza ecologică și evaluarea impactului asupra mediului înconjurător
2. Hotărâre Nr. 605 din 02.11.2001 privind aprobarea Concepției politicii de mediu a Republicii Moldova
3. Hotărâre Nr. 350 din 12.07.2001 pentru aprobarea Strategiei dezvoltării durabile a sectorului forestier din Republica Moldova

Hotărâri ale Guvernului Republicii Moldova

1. Hotărâre cu privire la reglementarea vânătorii în sezonul de vânătoare 2012-2013 Nr.606 din 15.08.2012
2. Hotărâre cu privire la aprobarea Programului de dezvoltare a gospodăririi apelor și a hidroameliorației în Republica Moldova pentru anii 2011-2020 Nr. 751 din 05.10.2011
3. Hotărâre pentru aprobarea Planului național de acțiuni pentru implementarea în Republica Moldova a Convenției privind accesul la informație, justiție și participarea publicului la adoptarea deciziilor în domeniul mediului (2011-2015) Nr. 471 din 28.06.2011
4. Hotărâre pentru aprobarea Regulamentului Fondului de stat de informații privind subsolul Nr. 392 din 30.05.2011

5. Hotărâre cu privire la aprobarea Programului național privind constituirea rețelei ecologice naționale pentru anii 2011-2018 Nr. 593 din 01.08.2011
6. Hotărâre pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea Ministerului Mediului, structurii și efectivului-limită ale aparatului central al acestuia Nr. 847 din 18.12.2009
7. Hotărâre cu privire la aprobarea Regulamentului Agenției pentru Geologie și Resurse Minerale Nr. 485 din 12.08.2009
8. Hotărâre cu privire la aprobarea unor acte normative în vederea implementării prevederilor Codului subsolului nr.570 din 11.09.2009
9. Hotărâre pentru aprobarea Acordului de colaborare între Ministerul Ecologiei și Resurselor Naturale din Republica Moldova și Ministerul Resurselor Naturale și Protecției Mediului din Republica Belarus în domeniul protecției mediului și utilizării durabile a resurselor naturale, semnat la Minsk la 3.12.2008
10. Hotărâre privind aprobarea Regulamentului Cadastrului obiectelor regnului vegetal nr.211 din 13.03.2009
11. Hotărâre cu privire la modalitatea de percepere a plăților pentru importul mărfurilor care, în procesul utilizării, cauzează poluarea mediului și pentru ambalajul mărfurilor de import din plastic și/sau tetra-Pack Nr. 1296 din 20.11.2008
12. Hotărâre cu privire la aprobarea Regulamentului-cadru privind folosirea sistemelor comunale de alimentare cu apă și de canalizare Nr.656 din 27.05.2002

Acte departamentale și interne

1. Ordin nr.39 din 21.09.09 cu privire la aprobarea Îndrumarului privind evaluarea riscurilor asupra sănătății umane, biodiversității și mediului datorate introducerii deliberate în mediu și pe piața a organismelor modificate genetic
2. Ordinul cu privire la aprobarea Îndrumarului privind aplicarea anexei nr.5/2 "Planul de monitoring" la HG nr.1153 din 25.09.2003 despre aprobarea Regulamentului privind autorizarea activităților legale de obținerea, testarea, utilizarea și comercializarea organismelor modificate genetic nr.46 din 16.10.2008
3. Ordinul cu privire la aprobarea Instrucțiunii privind cuantumul plății pentru prejudiciul cauzat spațiilor verzi ale localităților urbane și rurale nr.34 din 16.09.2008
4. Ordinul ministrului ecologiei și resurselor naturale nr.20 din 14 martie 2005 "Cu privire la autorizarea activităților ce țin de folosirea resurselor naturale și prevenirea poluării mediului"
5. Hotărâre privind controlul transportării transfrontiere a deșeurilor și eliminării acestora nr. 637 din 27.05.2003

Literatura de specialitate

1. ARDELEAN, Doru Ioan, LEȘ, Gabriel. *Mediul și dezvoltarea durabilă* (cu elemente de management ecologic și de dreptul mediului). Satu Mare : Daya, 2006. 124 p. ISBN 973-7756-08-8.
2. BARBU, Silviu Gabriel. *Administrarea probelor în unele state europene, în litigii privind dreptul mediului*. Craiova : Sitech, 2012. 169 p. ISBN 978-606-11-2984-3.
3. BOBICĂ, Neculai. *Elemente de ecologie și dreptul mediului înconjurător*. Iași : Ed. Fundației „Chemarea”, 1994. 168 p.
4. CAPCELEA, A., GHEORGHITĂ, M., VLADIMIR, P. *Rolul autorităților locale în protecția mediului și gestionarea resurselor naturale : Ghid practic*. Ch. : Cartea Moldovei, 1999. 48 p. ISBN 9975-60-045-X.
5. CAPCELEA, Arcadie. *Dreptul ecologic*. Ch. : Știința, 2000. 271 p. ISBN 9975-67-159-4.
6. CAPCELEA, Arcadie. *Legislația de Mediu a Uniunii Europene : (Compendium)*. Ch. : [S.n.], 2001. 101 p.
7. CAPCELEA, Arcadie. *Legislația Republicii Moldova despre accesul la informație, justiție și participarea publicului la adoptarea deciziilor în domeniul mediului : Ghid pentru organizațiile neguvernamentale de mediu*. Ch. : Cartea Moldovei, 1999. 31 p. ISBN 9975-60-050-6.
8. CAPCELEA, Arcadie. *Republica Moldova pe calea dezvoltării durabile - realizări și probleme*. Ch., 1995. 96 p. ISBN 5-376-01880-6.
9. CEBAN, Cristina, TARLEV, Veronica. *Note de curs dreptul internațional al mediului* [on-line] [accesat 28.02.2016]. Disponibil: <http://www.usem.md/uploads/files/Note de curs drept ciclul 1/053 - Dreptul international al mediului.pdf>
10. COCÎRȚĂ, Petru, Clipa, C. *Legislația ecologică a Republicii Moldova* : Catalogul doc. Ch. : Știința, 2008. 64 p. ISBN 978-9975-67-615-1.
11. *Codul funciar. Codul apelor. Codul subsolului. Codul silvic*. Min. justiției al RM. Ed. oficială. Ch. : [S.n.], 1998. 320 p. ISBN 9975-901-25-5.
12. COJUHARI, Tamara. *Prejudiciile cauzate biodiversității de către activitățile antropice și mecanismele de compensare a lor*. Ch. : INEI, 2004. 47 p. ISBN 9975-9871-2-5.

13. DRĂGAN, Sorina Lucreția. *Dreptul mediului. Note de curs* [on-line] [accesat 28.02.2016]. Disponibil: http://file.ucdc.ro/cursuri/8_2_do2319_Dreptul_mediului_Dragan_Sorina.pdf
14. *Dreptul mediului. Note de curs* [on-line] [accesat 28.02.2016]. Disponibil: <http://www.geografie-uradea.ro/InfoStudenti/Cursuri/Dreptul%20Mediului%20-%20Note%20de%20Curs.pdf>
15. DUȚU, Mircea, DUȚU, Andrei. *Dreptul mediului*. București : Ed. C.H. Beck, 2014. 485 p. ISBN 978-606-18-0383-5.
16. DUȚU, Mircea. *Dicționar de drept al mediului*. București : Ed. Economică, 2000. 192 p. ISBN 973-590-268-0.
17. DUȚU, Mircea. *Dreptul internațional și comunitar al mediului*. [S.l.] : Ed. Economică, 1995. 352 p. ISBN 973-9198-12-0.
18. DUȚU, Mircea. *Dreptul mediului*. București : Ed. C.H. Beck, 2008. 511 p. ISBN 978-973-115-343-8.
19. DUȚU, Mircea. *Dreptul mediului*. București : Ed. Economică, 1996. 382 p. ISBN 973-9198-53-8.
20. GRĂDINARU, Ilie. *Protecția mediului : abordare previzională*. București : Ed. Economică, 2000. ISBN 973-590-427-6.
21. HOWARD, Breda, GOFMAN, Ludmila. *Legislația și politicile în domeniul protecției mediului. Armonizarea legislației Republicii Moldova cu standardele UE : Suport pentru Implementarea Acordurilor dintre Rep. Moldova și UE*. Ch. : Policolor, 2010. 379 p. ISBN 978-9975-9956-6-5.
22. ILAȘCU, Lidia. *Competența administrației publice locale în domeniul protecției mediului și gestiunii resurselor naturale : (extrase din legislația RM...)*. Ch., 2000. 44 p. ISBN 9975-900-63-1.
23. *Legislația de mediu a Republicii Moldova*. Ch. : Eco-TIRAS, 2008. ISBN 978-9975-66-020-4.
24. *Legislația ecologică a Republicii Moldova (1996-1998)*. Ch. : Firma ed.-poligr. 1999. 233 p. ISBN 9975-923-75-5.
25. *Legislația ecologică a Republicii Moldova (1996-1998)*. Ed. a 2-a. Ch. : Firma ed.-poligr. 1999. 256 p. ISBN 9975-923-80-1.
26. *Legislația ecologică a Republicii Moldova (1999-2000) = Экологическое законодательство Республики Молдова*. Ch. : Șearec-Com, 2001. 335 p. ISBN 9975-9592-8-8.
27. *Legislația internațională și națională a Republicii Moldova cu privire la protecția stratului de Ozon = Международное и Национальное Законодательство Республики Молдова об Охране Озонового слоя*. Ch., 2003. 199 p.
28. *Legislația silvică a Republicii Moldova : Extrase din legi, Hotărâri de Guvern, Decizii ale Parlamentului ce au atribuție la problemele FLEG, la drepturile și obligațiile cetățenilor privind protecția mediului ambiant și folosirea resurselor forestiere*. Ch., 2011. 210 p. ISBN 978-9975-105-66-8.
29. LUPAN, Ernest. *Dreptul mediului*. București : Lumina Lex, 2001. 366 p. ISBN 973-588-381-3.
30. LUPAN, Ernest. *Dreptul mediului*. Cluj-Napoca : Ed. Argonaut, 1998. 300 p. ISBN 973-9350-18-6.
31. LUPAN, Ernest. *Tratat de dreptul protecției mediului*. București : C.H. Beck, 2009. 669 p. ISBN 978-973-115-519-7.
32. MARINESCU, Daniela. *Dreptul mediului înconjurător*. București : Casa de Ed. și Presă „Șansa”, 1996. 397 p. ISBN 973-9167-64-0.
33. MARINESCU, Daniela. *Tratat de dreptul mediului*. București : Universul Juridic, 2007. 755 p. ISBN 978-973-8929-68-5.
34. MARINESCU, Daniela. *Tratat de dreptul mediului*. București : Universul Juridic, 2010. 760 p. ISBN 978-973-127-378-5.
35. NEGRU, Cristina. *Regimul juridic de protecție al mediului înconjurător în dreptul internațional public*. Autoref. tz. dr. în drept. Ch., 2004. 20 p.
36. NICOARĂ, Mircea. *Legislația mediului : curs universitar*. Iași : Ed. Univ. „Al. I. Cuza”, 2003. 211 p.
37. NICOARĂ, Mircea. *Legislație, instituții și politici de mediu*. Iași : Ed. Tehnopress, 2009. 267 p. ISBN 978-973-702-668-2.
38. NICOARĂ, Mircea. *Legislație, instituții și politici de mediu*. Vol.3 : Tratatul internațional multilateral în domeniul mediului. Iași : Ed. Tehnopress, 2009. 260 p. ISBN 978-9975-66-099-0.
39. NICOARĂ, Mircea. *Legislație, instituții și politici de mediu*. Vol.1. Iași : Ed. Tehnopress, 2008. 292 p. ISBN 978-9975-66-026-6.
40. NICOARĂ, Mircea. *Legislație, instituții și politici de mediu*. Vol.2. Iași : Ed. Tehnopress, 2008. 368 p. ISBN 978-9975-66-045-7.
41. ȘAPTEFRĂȚI, Cristina. *Note de curs drept ecologic* [on-line] [accesat 28.02.2016]. Disponibil: http://www.usem.md/uploads/files/Note_de_curs_drept_ciclul_1/049_-_Drept_ecologic.pdf
42. ȚARCĂ, Ștefan. *Dreptul mediului* [on-line] [accesat 28.02.2016]. Disponibil: <http://www.id-hyperion.ro/cursuri/cursuri%20drept/DREPTUL%20MEDIULUI%20%20an%20%20sem%201.pdf>
43. ZAMFIR, Pavel, MACINSKAIA, Vera. *Dreptul mediului : [pentru uzul audiențelor]*. Ch. : Elan Inc, 2009. 217 p. ISBN 978-9975-66-093-8.

44. ZAMFIR, Pavel. *Dreptul mediului : Partea specială : (curs introductiv)*. Univ. de Stat din Moldova, Catedra de Drept Civil și Procedură Civilă. Ch., 1998. 238 p.
45. ZAMFIR, Pavel. *Ghidul judecătorului în materia aplicării Convenției de la Aarhus*. Ch. : Eco-TIRAS, 2010. 88 p. ISBN 978-9975-66-211-6.
46. БОГОЛЮБОВ, Сергей Александрович. *Экологическое право : учеб. для вузов*. М. : Изд-во НОРМА; НОРМА-ИНФРА М, 2000. 434 с. ISBN 5-86225-839-6; ISBN 5-89123-259-6.
47. БРИНЧУК, Михаил Михайлович. *Экологическое право (право окружающей среды) : Учеб. для студ. вузов обуч. по спец. Юриспруденция*. М. : Юристъ, 1998. 688 с. ISBN 5-7975-0090-6.
48. ЕРОФЕЕВ, Борис Владимирович. *Экологическое право : учеб. пособие для студентов учреждений сред. проф. образования*. М. : Форум; ИНФРА-М, 2002. 318 p. ISBN 5-16-000854-0; ISBN 5-8199-0029-4.
49. ЗАМФИР, Павел, ЗАМФИР, Наталья. *Экологическое право : учеб. пособие в схемах*. К. : S.n., 2002. 104 p. ISBN 9975-932-31-2.
50. КРИВОШЕИН, Д. А., МУРАВЕЙ, Л. А., РОЕВА, Н. Н., et al. *Экология и безопасность жизнедеятельности : учеб. пособие для вузов*. М. : ЮНИТИ, 2000. 447 с. ISBN 5-238-00139-8.
51. *Окружающая среда. Населенные пункты*. Geneva, 2005. 20 p.
52. ПЕТРОВ, Владислав Васильевич. *Экологическое право России : учеб. для юрид. вузов*. М. : Изд-во Бек, 1997. 557 с. ISBN 3-40639-154-0; ISBN 5-85639-045-8.
53. *Экологическое законодательство Республики*. Т.1. К. : Eco-TIRAS, 2008. 320 p. ISBN 978-9975-66-101-0.
54. *Экологическое законодательство Республики*. Т.2. К. : Eco-TIRAS, 2008, 2008. 416 p. ISBN 978-9975-66-102-7.
55. *Экологическое законодательство Республики*. Т.3: Многосторонние экологические соглашения. К. : Eco-TIRAS, 2009. 270 p. ISBN 978-9975-66-103-4.

Articole în culegeri și reviste

1. ANGHEL, Doina. Efectele juridice ale nerespectării dreptului la informația de mediu. In: *Dreptul*. București. pp. 121-129.
2. ARDELEAN, Grigore. Problema responsabilizării subiectului vinovat de cauzarea prejudiciului ecologic în cazul în care acesta este subordonat jurisdicției transnistrene. In: *Legea și viața*. 2015. nr. 10. pp. 22-26.
3. ARNĂUT, Sergiu. Abordări conceptual-juridice privind competența autorităților statale în asigurarea dreptului omului la un mediu înconjurător sănătos. In: *Legea și viața*. 2013. nr. 2. pp. 27-32.
4. ARNĂUT, Sergiu. Particularitățile juridice privind participarea cetățenilor la soluționarea problemelor ecologice. In: *Legea și viața*. 2012. nr. 12. pp. 46-51.
5. ARNĂUT, Sergiu. Răspunderea juridică în dreptul. In: *Legea și viața*. 2012. nr. 6. pp. 40-44.
6. BELECCIU, Ștefan. Legislația ecologică a Republicii Moldova: concept și esență. In: *Revista națională de drept*. 2010. nr. 1(112). pp. 44-50.
7. BELECCIU, Ștefan. Politica de mediu a Republicii Moldova - cadru general de realizare a protecției mediului înconjurător. In: *Legea și viața*. 2009. nr. 12(216). pp. 16-22.
8. BELLECIU, Ștefan. Rolul și importanța principiilor juridice în dezvoltarea legislației ecologice. In: *Legea și viața*. 2010. nr. 4(220). pp. 4-12.
9. CHIRA, Ion. Elemente ale dreptului mediului înconjurător. In: *Ecologie industrială*. 2004. nr. 1-2. pp. 63-69.
10. COSTACHI, Gheorghe. Protecția mediului înconjurător – concept și esență. In: *Legea și viața*. 2008. nr. 4. pp. 40-45.
11. CRASNOBAEV, Adrian. Carențe privind determinarea conținutului dreptului fundamental al omului la un mediu înconjurător sănătos. In: *Administrarea publică*. 2014. nr. 2. pp. 155-163.
12. CURTI, Alexei. Auditul ecologic : noțiunea și scopul. In *Legea și viața*. 2007. nr. 8(188). pp. 41-44.
13. DIACONU, Iu., STATI, V. Infrațiuni ecologice. In: *Manualul judecătorului pentru cauze penale*. Ch. 2013. pp. 890-929.
14. DUMNEANU, Victor. Dreptul de beneficiere asupra fondului forestier. In: *Analele științifice ale Universității de Stat din Moldova : Ser. Științe socioumanistice*. 2002, Vol.I, pp.134-137.
15. DUMNEANU, Victor. Răspunderea administrativă pentru încălcarea legislației silvice. In: *Analele științifice ale Universității de Stat din Moldova. Serie nouă "Științe juridice"*. nr. 8 : Probleme actuale - teoretice și practice - privind legislația Republicii Moldova, 2005. pp. 241-248.
16. DUMNEANU, Victor. Regimul juridic al aerului atmosferic. In: *Analele științifice ale Universității de Stat din Moldova : Ser. Științe socioumanistice*. 2002, Vol. I, pp.126-133.
17. DUȚU, Mircea. Criminologia mediului. In: *Dreptul*. 2013. nr. 6. pp. 220-233.

18. DUȚU, Mircea. Dimensiuni, particularități și semnificații ale unui drept penal al mediului. In: *Dreptul*. 2013. nr. 2. pp. 187-209.
19. DUȚU, Mircea. Implicații ale transpunerii în dreptul român a directivei 2008/99/CE din 19 noiembrie 2008 privind protecția mediului prin intermediul dreptului penal. In: *Dreptul*. 2010. nr. 6. pp. 210-225.
20. GRAMA, Dumitru. Evoluția drepturilor, libertăților și îndatoririlor omului din domeniul mediului. In: *Revista națională de drept*. 2007. nr. 5(80). pp. 34-37.
21. HOWARD Breda. Legislația și politicile în domeniul protecției mediului. In: *Armonizarea legislației Republicii Moldova cu standardele UE : Suport pentru Implementarea Acordurilor dintre Rep. Moldova și UE / Consulting in conlucrare cu DMI, IRZ, Nomisma, INCOM și Inst. de Polit. Publ. Ch.: Policolor, 2010.*
22. IORDANOV, Iordanca-Rodica. Dreptul fundamental la un mediu sănătos. In: *Revista națională de drept*. 2006. nr. 11(74). pp. 52-55.
23. NEAGU, Maria. Perspective de reglementare în domeniul ocrotirii dreptului fundamental al omului la un mediu sănătos prin mijloace de drept penal în România. In: *Prevenirea și combaterea crimelor transnaționale: Probleme teoretice și practice (Traficul de ființe umane, terorismul, spălarea banilor, traficul ilicit de droguri și armament) : Materialele conf. șt.-practice int., Ch., 6-7 oct. 2005. Ch., 2005. pp. 388-390.*
24. NEGRU, Cristina. Regimul internațional și aspectul legislativ al Republicii Moldova privitor la gestionarea deșeurilor. In: *Legea și viața*. 2004, nr. 12, pp. 42-43.
25. NICOLAU, Ingrid. Aspecte privind raportul juridic de dreptul mediului. Privire comparativă asupra legislației Republicii Moldova și a României. In: *Legea și viața*. 2009. nr. 12(216). pp. 53-55
26. OSMOCHESCU, Nicolae. Dreptul internațional al mediului: instituirea și problemele conceptuale de dezvoltare. In: *Analele științifice ale Universității de Stat din Moldova. Serie nouă "Științe juridice"*. Nr. 8 : Probleme actuale - teoretice și practice - privind legislația Republicii Moldova, 2005. pp. 130-135.
27. OSMOCHESCU, Nicolae. Răspunderea intențională a statelor pentru daune aduse mediului. In: *Revista națională de drept*. 2007. nr. 4(79). pp. 17-22.
28. POLEACOV, Vladimir. Unele probleme ce privesc răspunderea pentru încălcarea legislației silvice. In: *Analele științifice ale Academiei Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova. Seria Drept privat*. Nr. 4, 2004. pp. 115-118.
29. POP, Vlad George. Organizații internaționale neguvernamentale în slujba respectării dreptului mediului. In: *Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Iurisprudenția*. Cluj-Napoca. 2006. Anul LI. Nr 1. pp. 160-169.
30. PREDĂ, Andrei Bogdan. Furtul de arbori din fondul forestier. In: *Pro Lege*. 2013. nr. 1. pp. 68-78.
31. SANDULESCU, Ingrid-Ileana. Definiția răspunderii civile în raporturile de dreptul mediului. In: *Analele științifice ale Academiei "Ștefan cel Mare" a Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova. Științe socio-umanistice*. Ch., 2006. pp. 121-123.
32. SĂNDULESCU, Nicolau, Ingrid. Delimitarea raporturilor juridice de dreptul mediului de alte raporturi de drept. In: *Legea și viața*. 2008. nr. 6(198). pp. 43-46.
33. SOLOMON, Mircea. Cauzele care exclud răspunderea civilă pentru daunele ecologice. In: *Revista națională de drept*. 2008. nr. 12(99). pp. 89-90.
34. ȘTEFU, Ioan. Dreptul fundamental la un mediu sănătos și echilibrat ecologic – parte integrantă a conceptului de dezvoltare durabilă. In: *Dimensiunea științifică și praxiologică a dreptului : Materialele conf. șt. int. "Contribuții la dezvoltarea doctrinară a dreptului. In onoare Elena Aramă, doctor habilitat în drept, profesor universitar. Om emerit", 14-15 mart. 2009, Ch. Ch., 2009. pp. 349-357.*
35. STROE, Cosmin. Probleme globale de mediu: aportul eforturilor Uniunii Europene. In: *Sectorul serviciilor în secolul XXI: realizări, probleme, perspective : Simp. șt. intern., 28 mar. 2011. Ch., 2011. P. 9-12.*
36. TROFIMOV, Igor. Problema determinării limitelor răspunderii patrimoniului pentru actele de poluare transfrontalieră. In: *Cooperarea internațională a organelor de Drept în prevenirea și combaterea criminalității transnaționale : Materialele conf. șt.-practice int., 5-6 noiemb. 2009, Chișinău. Ch., 2009. pp. 91-94.*
37. TROFIMOV, Igor. Reflecții teoretice privind răspunderea patrimonială în dreptul mediului. In: *Administrarea publică*. 2015. nr. 1. pp. 49-56.
38. TROFIMOV, Igor. Vinovăția pentru cauzarea de daune civile prin poluare de mediu. In: *Analele științifice ale Academiei Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova. Seria Drept privat*. Nr. 4, 2004. pp. 41-48.
39. ȚURCANU, Carolina. Premisele apariției cooperării internaționale în domeniul protecției mediului. In: *Revista moldovenească de drept internațional și relații internaționale*. 2007. nr. 3/4. pp. 36-39.
40. ULIANOVSKI, Xenofon. Noțiunea și caracterizarea generală a infracțiunilor ecologice. In: *Revista națională de drept*. 2015. nr. 10. pp. 2-9.
41. URSU, Victor. Diversitatea biologică: termeni și conținut. In: *Analele științifice ale Universității de Stat din Moldova. Seria "Științe socioumanistice"*. 2003, Vol.1, 2003. pp. 87-90.

42. URSU, Victor. Perspectivele codificării legislației ecologice în Republica Moldova: aspecte generale. In: *Administrarea publică*. 2008. nr. 3/4(59/60). pp. 89-94.
43. VLAICU, Vlad. Aspecte ale evoluției protecției mediului. In: *Avocatul poporului*. 2007. nr. 6/7. pp. 21-23
44. VLAICU, Vlad. Conceptul protecției mediului. In: *Avocatul poporului*. 2007. nr. 8/9. pp. 17-18.
45. VLAICU, Vlad. Locul și rolul statului în asigurarea unui mediu sănătos. In: *Legea și viața*. 2007. nr. 8(188). pp. 53-58.
46. ZAMFIR, Pavel, ZAMFIR, Natalia. Răspunderea internațională pentru daunele aduse apelor transfrontaliere. In: *Revista națională de drept*. 2004. nr. 8. pp.21-23.
47. ZAMFIR, Pavel. Convenția de la Stocholm - un pas democratic spre integrare în sistemul ecologo-juridic european. In: *Analele științifice ale Academiei Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova. Seria Drept privat*. 2004, nr. 4, pp. 31-40.
48. ZAMFIR, Pavel. Dezvoltarea durabilă prin asigurarea securității ecologice. In: *Revista națională de drept*. 2009. nr. 10-12(109-111). pp. 68-70.
49. ZAMFIR, Pavel. Răspunderea internațională pentru daunele aduse apelor transfrontaliere. In: *Revista națională de drept*. 2004. nr. 8. pp.21-23.
50. ZAMFIR, Pavel. Rolul și atribuțiile statului în asigurarea securității ecologice. In: *Academia de administrare publică - 15 ani de modernizare a serviciului public din Republica Moldova : Materiale ale conf. int. șt.-practice, 21 mai 2008, Chișinău Vol.1, 2008. pp. 223-225.*
51. АСКЕРОВА, Матанат. Орхусская конвенция и законодательство Азербайджанской республики о доступе к правосудию по вопросам, касающимся окружающей среды. In: *Revista Institutului Național al Justiției*. 2010. nr. 1(12). pp. 70-78.
52. БРИНЧУК, Михаил Михайлович. Безответственность в современном экологическом праве. In: *Государство и право*. 2010. nr. 11. pp. 56-66
53. ВАСИЛЬЕВА, М.И. О применении в праве экологических критериев благоприятности окружающей среды. In: *Государство и право*. 2002. nr. 11. pp. 84-92.
54. ЗАЕЦ, О., ВАСИЛЬЕВА, Н. Страхование экологических рисков - способ снижения налоговой нагрузки субъектов хозяйствования. In: *Закон и жизнь*. 2013. nr. 8. pp. 43-47.
55. ИГНАТЬЕВА, И. А. Кодификация экологического законодательства : вопросы теории и практики. In: *Вестник Московского университета. Сер.11. Право*. 2007. nr. 5. pp. 27-53.
56. ИГНАТЬЕВА, И. А. Цели и задачи экологического законодательства. In: *Государство и право*. 2002. nr. 7. pp.71-81.
57. КУЗНЕЦОВА, О. Н. О наказуемости деяний, посягающих на атмосферный воздух. In: *Научные основы уголовного права и процессы глобализации : Материалы V Рос. конгр. уголовного права (27-28 мая 2010 г.)*. М., 2010. pp. 112-117.
58. ЛАББЕ-ВОЛЬФ, Г. Основные характеристики права окружающей среды Германии. In: *Государство и право*. М. 2000. nr. 11. p. 89-94.
59. МОРОЗОВ, Г. Б. Экологическая безопасность и право. In: *Экология и жизнь*. 2010. nr. 12. pp. 34-39.
60. НУРМУХАМЕТОВА, Э.Ф. Способы воздействия на государства с целью вовлечения их в договоры в области охраны окружающей среды. In: *Государство и право*. 2005. nr. 2. pp. 50-58.
61. ОДЕРИЙ, А. Расследование преступлений против окружающей среды : криминалистическая личности преступника. In: *Legea și viața*. 2013. nr. 12. pp. 34-38.
62. ПЕЛИПЕЦКАЯ, К. К вопросу о международно-правовой охране окружающей среды. In: *Закон и жизнь*. 2003. nr. 12. pp. 54-56.
63. РЕДНИКОВА, Т. В. Препьюреждение негативного воздействия на окружающую среду различных видов продукции средствами уголовного закона в эпоху глобализации. In: *Научные основы уголовного права и процессы глобализации : Материалы V Рос. конгр. уголовного права (27-28 мая 2010 г.)*. М., 2010. pp. 168-172.
64. РОССИНСКАЯ, Елена Рафаиловна. Судебно-экологическая экспертиза. In: *Эж-Юрист*. 2006. nr. 4. pp. 6.
65. СОСНОВСКИЙ, В. В. Профилактическая ориентация уголовно-экологического законодательства ЕС с учетом глобализации процессов борьбы с преступностью. In: *Научные основы уголовного права и процессы глобализации : Материалы V Рос. конгр. уголовного права (27-28 мая 2010 г.)*. М., 2010. pp. 181-185.
66. СТЕПАНЕНКО, В. С. Уголовно-правовое и экологическое значение борьбы с нарушениями законодательства об обращении с отходами в условиях глобализации. In: *Научные основы уголовного права и процессы глобализации : Материалы V Рос. конгр. уголовного права (27-28 мая 2010 г.)*. М., 2010. pp. 185-190.
67. ХУСЕЙН, Абид Насир. Принципы правового регулирования экологических прав граждан в странах ЕС. In: *Закон и жизнь*. 2006. nr. 11. pp. 55-56.

Surse internet:

1. <http://mediu.gov.md>
2. <http://cim.moldova.md>
3. <http://salvaeco.org>
4. <http://ppnatura.org>
5. <http://ecosfera.ournet.md>
6. <http://moldova.md/ro/government/oll/ecologie/>
7. <http://rec.md>
8. <http://europa.eu.int/eur-lex/en/index.htm>